

**ЕКОНОМІЧНА СПІВПРАЦЯ
КИТАЮ ТА ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ**

**ECONOMIC COOPERATION
BETWEEN CHINA AND THE SOUTH AFRICAN REPUBLIC**

Пехник О.В.,

*студент IV курсу факультету міжнародних відносин
Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка»*

Рослонь Д.Т.,

*кандидат політичних наук,
асистент кафедри політології та міжнародних відносин
Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка»*

Стаття є дослідженням та детальним аналізом співпраці Китаю та Південно-Африканської Республіки в економічній сфері. Автор розглядає історію та передумови зародження відносин між згаданими вище двома країнами, етапи розвитку партнерства та спільні досягнення з урахуванням їх стратегічного партнерства та взаємодії в різних сферах. Автор систематизує і аналізує історичні події, політичні та економічні зміни, які вплинули на взаємовідносини між цими двома країнами. Починаючи з перших контактів та дипломатичних відносин до сучасного етапу стратегічного партнерства, автор висвітлює ключові події та переходи, які відбулися на шляху до поглиблення співпраці між Китаєм та ПАР. Дослідження виявляє основні аспекти цієї співпраці, включаючи торговельні обміни, інвестиційні проекти, технологічний трансфер та інші форми співробітництва. Особлива увага приділяється торговельним, економічним та культурним взаємодіям, а також визначаються перспективи майбутнього співробітництва. Результати дослідження можуть бути корисними для розуміння динаміки взаємин між Китаєм та ПАР і вироблення стратегій співпраці в майбутньому. Окрім цього, дана стаття присвячена дослідженню можливостей та розробці стратегій співпраці між Китаєм та Південно-Африканською Республікою (ПАР). Шляхом аналізу політичного, економічного та культурного контексту обох країн, автор виявляє потенційні напрямки співпраці та визначає ключові фактори, що впливають на розвиток взаємовідносин. Стаття досліджує різні можливості щодо підвищення обсягів торгівлі, інвестиційного співробітництва, технічної підтримки та культурного обміну між Китаєм та ПАР. Особлива увага приділяється взаємним вигодам для обох сторін, які досягаються об'єднаними зусиллями, а також враховуються можливі виклики та обмеження. В статті також багато інформації приділяється висвітленню ключових тенденцій, що впливають на економічну динаміку обох країн, а також перспективи подальшого розвитку співпраці між ними. Результати дослідження можуть бути корисними для розуміння глибинних аспектів економічних відносин між Китаєм та Південно-Африканською Республікою (ПАР), а також для розробки стратегій співпраці на майбутнє.

Ключові слова: Китай, Південно-Африканська Республіка, економічні відносини, співпраця між країнами, перспективи розвитку, дипломатичні відносини.

The article is a study and detailed analysis of cooperation between China and the Republic of South Africa in the economic sphere. The author examines the history and prerequisites for the establishment of relations between the two countries mentioned above, the stages of partnership development and joint achievements, taking into account their strategic partnership and interaction in various spheres. The author systematizes and analyzes historical events, political and economic changes that affected the relations between these two countries. Starting from the first contacts and diplomatic relations to the modern stage of strategic partnership, the author highlights the key events and transitions that took place on the way to deepening cooperation between China and South Africa. The study reveals the main aspects of this cooperation, including trade exchanges, investment projects, technology transfer and other forms of cooperation. Special attention is paid to trade, economic and cultural interactions, and prospects for future cooperation are also determined. The results of the study can be useful for understanding the dynamics of relations between China and South Africa and developing cooperation strategies in the future. In addition, this article is dedicated to exploring opportunities and developing strategies for cooperation between China and the Republic of South Africa (South Africa). By analyzing the political, economic and cultural context of both countries, the author identifies potential areas of cooperation and identifies key factors affecting the development of relations. The article explores various opportunities for increased trade, investment cooperation, technical support and cultural exchange between China and South Africa. Emphasis is placed on the mutual benefits of joint efforts, as well as possible challenges and limitations. The article also devotes a lot of information to highlighting key trends affecting the economic dynamics of both countries, as well as prospects for further development of cooperation between them. The results of the research can be useful for understanding the deep aspects of economic relations between China and the Republic of South Africa (South Africa), as well as for developing cooperation strategies for the future.

Key words: China, the Republic of South Africa, economic relations, cooperation between countries, development prospects, diplomatic relations.

Постановка проблеми. Розвиток економічних відносин між Китаєм та Південно-Африканською Республікою представляє собою складну та актуальну проблему в контексті сучасного глобалізованого світу. Незважаючи на потенційні можливості для економічного зростання та роз-

виту обох країн, існують численні виклики та перешкоди, які перешкоджають ефективній співпраці між ними. Постановка цієї проблеми полягає в ідентифікації основних чинників, що впливають на розвиток економічних відносин між Китаєм та Південно-Африканською Республікою, а також в пошуку шляхів подолання цих викликів. Ключовими аспектами є залежність від ресурсів, торговельні бар'єри, інвестиційний клімат, розвиток інфраструктури, а також соціально-економічні та політичні чинники, що впливають на співпрацю між двома країнами. Розуміння цих проблем та їх вирішення може сприяти покращенню економічного співробітництва та забезпечити взаємні вигоди для обох сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останні дослідження та публікації з економічної співпраці між Китаєм та Південно-Африканською Республікою відображають важливі аспекти та тенденції цієї взаємодії. Дослідники активно аналізують обмін товарів, інвестиції, технологічний трансфер, а також політичні та соціальні аспекти співпраці. Одним із ключових напрямків досліджень є аналіз впливу китайських інвестицій на економіку Південно-Африканської Республіки та її соціальний ландшафт. Вчені досліджують наслідки зростаючої присутності китайських компаній та інвестицій у сферах інфраструктури, енергетики, добування природних ресурсів тощо. Аналізується як позитивний, так і негативний вплив цих інвестицій на економічний зріст, зайнятість, соціальні стандарти та екологічну стійкість Південно-Африканської Республіки. У статті були проаналізовані роботи таких науковців, як: Петро Шевченко [1], Burke, Christopher [3], Chris Alden & Yu-Shan Wu [5], Virusha Subban [8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Невирішені питання щодо економічної співпраці між Китаєм та Південно-Африканською Республікою включають ефективність інвестицій, торговельні відносини, соціальний вплив та управління ризиками. Потрібно дослідити, наскільки успішно використовується китайський капітал та як його вплив можна максимізувати для забезпечення сталого економічного зростання. Крім того, інвестиції та торгівля можуть мати значний соціальний вплив на Південно-Африканську Республіку, включаючи вплив на зайнятість, соціальну структуру та екологічну стійкість. Потрібно вивчити ці аспекти та розробити стратегії для забезпечення позитивних соціальних наслідків економічної співпраці.

Формулювання цілей статті. Ціль цієї статті полягає в глибокому аналізі економічної співпраці, виявленні потенціалу, взаємних вигод та викликів для Китаю та Південно-Африканської Республіки. Стаття спрямована на розгляд різноманітних аспектів економічної співпраці, таких як

торгівля, інвестиції, інфраструктурні проєкти та інші форми співробітництва. Також варто дослідити вплив цієї співпраці на економічний розвиток обох країн, а також на регіональну та глобальну динаміку. Через аналіз переваг та можливих недоліків цього партнерства, стаття сприяє кращому розумінню потенціалу і перспектив співпраці між Китаєм та Південно-Африканською Республікою.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У середині 20-го століття політичні відносини між Китаєм та Південно-Африканською Республікою (ПАР) були визначені переважно глобальними подіями та процесами, такими як боротьба з колоніалізмом та антиколоніальний рух, а також боротьба з апартеїдом у ПАР [3].

Встановлення офіційних дипломатичних відносин у січні 1998 року розпочало період поступової інтенсифікації двосторонньої політичної взаємодії, яка віддзеркалювалася спочатку обмеженою економічною залученістю, яка мала закласти основу нинішніх відносин [3]. Хоча перший офіційний візит Китаю до Південної-Африканської Республіки супроводжувався одним з найбільших ділових делегацій, скерованих Пекіном на той час, приватні інтереси стали рушійною силою економічного імпульсу. Мандела здійснив першу офіційну поїздку глави південноафриканської держави до Пекіна в травні 1999 року [5]. Після цього було прийнято низку двосторонніх заяв і угод, які відображали поглиблення формальних політичних відносин. У той же час існував явний розрив між формальними політичними прагненнями, вираженими в цих публічних заявах, і фактичними економічними наслідками, які характеризували відносини протягом більшої частини першого десятиліття.

Цей початковий період офіційних дипломатичних відносин між Південною Африкою та Китаєм був відзначений співпрацею та обережним оптимізмом. Президент Цзян Цземінь підписав Преторійську конвенцію під час офіційного візиту в квітні 2000 року [5]. Мирний договір був зосереджений на створенні двонаціональної комісії з більш загальним зобов'язанням покращити умови, сприятливі для взаємної економічної вигоди у формі розширення торгівлі та інвестицій, особливо в сферах природних ресурсів, видобутку корисних копалин і промисловості. Щодо Африки, обидві країни погодилися співпрацювати над покращенням безпеки та розвитку континенту, одночасно сприяючи більш справедливому міжнародному порядку, заснованому на неутручанні та взаємних інтересах [7].

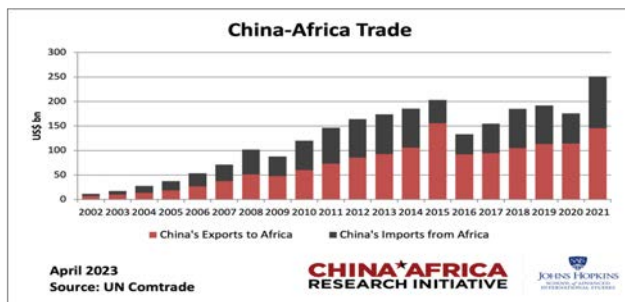
Взагалі, якщо детальніше дослідити певні інтереси Китаю щодо Африканського континенту, то можна побачити, що вони є досить різноманітними і включають економічні, політичні, стратегічні та геополітичні аспекти. Найпомітнішим та

найважливішим є доступ до природних ресурсів. Африка багата природними ресурсами, такими як нафта, газ, мінерали та інші, що звичайно привертає увагу Китаю. Китай зацікавлений у забезпеченні себе цими ресурсами для свого власного економічного розвитку та енергетичної безпеки [2]. Пекін має доступ до корисних копалин, таких як золото, залізна руда, та користується ними у вільному доступі [1]. Проаналізувавши додану нижче статистику, стає зрозуміло, що Китай закриває нестачу продовольства, використовуючи Африку.

Країни	Імпорт до Китаю, млрд \$	У % від всього імпорту з Африки
Південна Африка	31	27.8
Ангола	22	19.7
Демократична Республіка Конго	16	14.3
Замбія	5.5	4.9
Конго	5.3	4.8

Джерело: складено автором

Швидкі темпи економічних відносин між Китаєм і Південною Африкою є свідченням того, наскільки далеко просунулися відносини за відносно короткий проміжок часу. У 2008 році, лише через десять років після встановлення офіційних дипломатичних відносин, Китай був основним імпортерним та експортним торговим партнером Південної Африки [4].

З 1998 року двостороння торгівля неухильно зростала, але неузгодженість даних, наданих обома країнами, залишається проблемою для аналітиків, для того щоб встановити точні дані (рис. 1). Дослідження Африканського консорціуму економічних досліджень пояснює, що існує низка факторів, що спричиняють статистичні невідповідності, наприклад, технічні та політичні чинники, контрабанда, коливання валют, різний час і роль посередників, таких як Гонконг. Одним із прикладів є торгівля золотом і діамантами в Південній Африці: предмети із золота та діамантів часто продаються через треті ринки і, отже, не враховуються як національний експорт до Китаю, тоді як Китай вважає ці товари південноафриканським імпортом. Тим

не менш, доступні загальні дані про торгівлю, які зображають перманентний ріст:

Міністерство економіки Китаю також зазначило, що за останні двадцять років торгівля країни з Африкою зросла в двадцять разів, що відображає роль Китаю як одного з найбільших торгових партнерів континенту. У 2021 році Китай пообіцяв імпортувати африканські продукти на суму 300 мільярдів доларів США до 2025 року та збільшив кількість африканських продуктів, які мають право на безмитну торгівлю з Китаєм [8].

Іншим приваблюючим фактором є торгівля та інвестиції. Китай активно розширює свої торговельні зв'язки з африканськими країнами та вкладає значні суми в інфраструктурні проекти, промислові підприємства та інші сфери африканської економіки.

Китай активно інвестує в ПАР, зокрема в енергетику, інфраструктуру, транспорт та інші сектори. Ці інвестиції можуть бути як державними, так і приватними. З іншого боку, компанії з ПАР також інвестують в Китай, особливо у сектор сільського господарства та сучасних технологій. Китай є одним з найбільших інвесторів у вугільну промисловість ПАР. Китайські компанії активно інвестують в будівництво та експлуатацію вугільних шахт, що дозволяє ПАР використовувати свої значні вугільні запаси для виробництва електроенергії.

Китай також інвестує в сектор відновлюваної енергетики в ПАР. Це включає будівництво сонячних та вітрових електростанцій. Наприклад, у 2015 році китайська компанія "China Longyuan Power Group Corporation" вклала значні інвестиції в будівництво вітрових електростанцій в Південно-Африканській Республіці. Окрім цього, Китай також зацікавлений у співпраці з ПАР у сфері ядерної енергетики. Наприклад, у 2015 році Китай і Південно-Африканська Республіка підписали угоду про співпрацю щодо будівництва нового ядерного реактора в ПАР. Китай також інвестує у розвиток енергетичної інфраструктури в Південно-Африканській Республіці, такої як будівництво електромереж, підвищення енергоефективності та модернізація електростанцій.

Окрім інвестицій Південно-Африканська Республіка залишається привабливим партнером для співпраці ще з причини геополітичного впливу. Зміцнення присутності Китаю в Африці дозволяє йому розширити свій геополітичний вплив в регіоні та конкурувати з іншими світовими державами, такими як США, Європейський Союз та Росія.

ПАР та Китай співпрацюють у багатьох міжнародних організаціях, таких як БРІКС, де вони спільно розвивають стратегічні ініціативи та виступають зі спільними позиціями з питань світової політики та економіки. Це дозволяє їм спільно

впливати на прийняття рішень на міжнародній арені та формувати світовий порядок відповідно до своїх інтересів.

Китай активно здійснює інвестиції в будівництво та модернізацію інфраструктури в африканських країнах, таких як будівництво доріг, залізниць, портів та інших проєктів, що сприяють економічному розвитку регіону.

Ще один важливий момент в співпраці Китаю та Південно-Африканської Республіки це політична підтримка. Китай надає політичну та економічну підтримку деяким африканським урядам, що може включати фінансування інфраструктурних проєктів, надання допомоги у сфері оборони та інші форми співпраці. Китай може надавати ПАР допомогу у розвитку публічної адміністрації, економіки та інших сфер через обмін досвідом та експертизою.

Підтримка спільних ініціатив та партнерств між Китаєм та Південно-Африканською Республікою (ПАР) сприяє розвитку їхніх відносин та спільним інтересам як на багатонаціональному, так і на регіональному рівнях.

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Детально проаналізувавши тему статті та дослідивши усі аспекти, позитивні моменти та виклики, які можуть виникнути через співпрацю в економічному плані між Китаєм та Південно-Африканською Республікою, були зроблені наступні висновки:

1. Економічна співпраця між Китаєм та Південно-Африканською Республікою виявляється в значних обсягах торгівлі товарами та послугами,

а також інвестиційних проєктах, що мають стратегічне значення для обох країн.

2. Обидві сторони отримують користь від економічної співпраці. Китай забезпечує собі доступ до природних ресурсів та ринків збуту, тоді як ПАР отримує інвестиції, технології та інфраструктурні проєкти, що сприяють її економічному розвитку.

3. Співпраця також стикається з рядом викликів, таких як необхідність забезпечення сталого розвитку, управління ризиками та вирішення соціальних питань. Однак ці виклики можуть бути перетворені на можливості через спільні зусилля та ефективне управління. Особливої уваги треба привернути до екологічних проблем, у зв'язку з тим, що розширення інфраструктурних проєктів та експлуатація природних ресурсів може призвести до серйозного забруднення довкілля та зниження екологічної стійкості.

4. Виділяються перспективи подальшого зміцнення економічних відносин між Китаєм та Південно-Африканською Республікою, зокрема шляхом розширення співробітництва в нових секторах, розвитку інфраструктури та підтримки малих та середніх підприємств.

У цілому після детального аналізу стало зрозуміло, що економічна співпраця між Китаєм та Південно-Африканською Республікою має велике стратегічне значення для обох країн, приносить взаємну вигоду та стимулює економічне зростання. Але не зважаючи на позитивні аспекти, також важливо розуміння викликів та можливостей цієї співпраці, які є важливими для розробки ефективної стратегії та політики на майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Петро Шевченко. Китайський континент: як Пекін посилюється в Африці. (15 червня 2023). Онлайн ресурс: https://lb.ua/world/2023/06/15/560567_kitayskiy_kontinent_yak_pekin.html
2. Р. Федів. ПОЛІТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПОЗИЦІЇ КИТАЮ В АФРИЦІ (СУЧАСНИЙ СТАН) URL: <https://vmv.kyumu.edu.ua/series/vipusk8/14.pdf>
3. Burke, Christopher; Naidu, Sanusha; Nepgen, Arno: Scoping study on China's relations with South Africa, AERC Scoping Studies on China-Africa Economic Relations, African Economic Research Consortium (AERC), Nairobi URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/93164/1/58755861X.pdf>
4. Centre for Chinese studies. South Africa's relations with China and Taiwan: Economic realism and the 'One China' doctrine. (November 2013) URL: https://www.idos-research.de/uploads/media/CCS-policy-brief_One-China_RA-SG-YK.pdf
5. Chris Alden & Yu-Shan Wu. South Africa and China: The Making of a Partnership. URL: <https://saiia.org.za/wp-content/uploads/2014/08/Occasional-Paper-199.pdf>
6. Embassy of the People's Republic of China in the Republic of South Africa: S. Africa marks 20 years of diplomatic relations with China. (2018-01-09). URL: http://za.chinaembassy.gov.cn/eng/zngx/zngx/201801/t20180126_7681829.htm
7. Ministry of Foreign Affairs of China: President Xi Jinping Held Talks with President of South Africa Matamela Cyril Ramaphosa URL: https://www.mfa.gov.cn/eng/zxxx_662805/202308/t20230823_11130538.html
8. Virusha Subban. South Africa and China: Trade relations grow stronger. Trade and foreign investment (September 9, 2023). URL: <https://www.globalcompliancenes.com/2023/09/09/south-africa-and-china-trade-relations-grow-stronger/>